

Юрій Бошицький,

кандидат юридичних наук, професор,
ректор Київського університету права НАН України,
заслужений юрист України

Роман Шишка,

доктор юридичних наук, професор,
завідувач сектором інтелектуальної власності
та інноваційних технологій Київського університету права
НАН України, академік Академії наук вищої школи України,
професор кафедри цивільного і трудового права Київського університету права

НОВИЙ ІМПУЛЬС РОЗВИТКУ В ДОКТРИНІ ПРИВАТНОГО ПРАВА

З набуттям незалежності в Україні спостерігається сплеск суспільної та, насамперед, правової науки і як її результат — поява цікавих і конче потрібних монографічних та інших видань. Вони відображають стан розвитку юридичної науки, просувають її окремі галузі, більш фундаментально обґрунтовують процеси в суспільстві та надають виважені рекомендації стратегії побудови та правового забезпечення. Потихеньку піддаються сумніву стереотипи, які були притаманні командно-адміністративній системі і всесильності держави, розвиваються доктрини саморегульованого впливу, більшої ваги набуває людиноцентризм у правових дослідженнях. В ряді робіт простежується відхід від узагальнюючого підходу до правової дійсності та правових інститутів (конструкцій), цитування заскоружлих, хай навіть програмних висловлювань лідерів країни, партій, і все більшого значення в праві набуває прагматичний підхід до юридичної науки, який сповідується країнами ЄС.

Важливо те, що на новій європейській парадигмі формується правова доктрина. Відповідно, значної ваги набувають її дослідження як феномена механізмового чи інституційного спрямування. Можна дискутувати безустанно про її сутність, призначення, складові, але більшість солідаризуються у видовій спрямованості юридичних досліджень на основі системно-аналітичного пояснення змісту права взагалі та його провідних галузей.

Серед робіт останніх років щодо право-

вої доктрини певною «родзинкою» виглядає підготовлена під егідою НАПрН України п'ятитомна фундаментальна праця «Правова доктрина України», яка присвячена викладу результатів досліджень загальнотеоретичних та прикладних її проблем. Ця праця є не тільки констатацією історичного досвіду та шляхів становлення правової науки, але й відображенням 23-річного розвитку правової системи України, яка спочатку повністю перебувала під впливом традицій, але все більше намагалася через їх критичне осмислення і толерантність до здобутків попередників формувати сучасне бачення глибинних витоків сучасного стану законодавства та перспектив його подальшого розвитку.

Це видання суттєво збагатило сучасну емпірику правової науки, зокрема її том III «Доктрина приватного права» за загальною редакцією Н. С. Кузнецової, у якому піддано фундаментальному аналізу розвиток доктрини приватного права, їх гносеологія та етапи розвитку, основні наукові школи у приватному праві, прогнозуються перспективні напрямки їх подальшого розвитку. В цілому його співавторам вдалося широко репрезентувати надбання вітчизняної школи приватного права по актуальним проблемам приватного права та охопити його найбільш перспективні напрямки. Досить цікаві пласти відкриті науковим редактором, цікаві напрацювання у сфері договірної права, житлового та інших підгалузей та інститутів.

Значущістю та філософським підґрунтям характеризуються поміщені статті, охоплені нові напрями розвитку цивілістики, її порівняння із дослідженнями шляхів розвитку зарубіжного права.

Видання є дійсно унікальним у вітчизняній науковій літературі і по заслугам посіло провідне місце в його емпіриці. Послідовне та методологічно виважене, воно стало вагомим внеском щодо теоретичного обґрунтування ви-

рішення сучасних проблем юридичної науки. З огляду на наведене, можна з впевненістю стверджувати про його надзвичайну корисність для подальших досліджень та становлення професійної правосвідомості.

Зважаючи на це, «Правова доктрина України» заслуговує високої оцінки, зокрема, присудження державної премії України в галузі науки та техніки.